

המקומון - העדכון היומי לרשויות המקומיות

אופן הפעלת סמכות הגבייה שניתנה לרשויות מקומיות כדי לגבות ארנונה

עת"מ 11908-04-21 יצהרי ואח' נ' עיריית חולון

בשנת 2010 הגישה העירייה תביעה נגד העותרים בגין חוב ארנונה. בית משפט דחה את תביעת העירייה וקבע שהחובות התיישנו. לאחר שמוצה הליך הגבייה האזרחי - קרי, תביעת העירייה נגד העותרים נדחתה, וחרף קביעת בית המשפט כי החוב התיישן, החלה העירייה לפעול לגביית חוב הארנונה באפיק הגבייה המינהלי.

העותרים הגישו עתירה כנגד הליכי הגבייה המנהליים וטענו כי העירייה מתעלמת מפסיקות בית המשפט השלום והמחוזי. המשיבה טענה, כי יש לסלק את העתירה על הסף מחמת שיהוי בהגשת העתירה.

השופטת היאט קובעת כי התנהלות העותרים לוקה בשיהוי סובייקטיבי שכן הליכי הגבייה המנהליים עליהם מלינים העותרים במסגרת העתירה היו בידענתם זמן רב עובר להגשת העתירה עם זאת נקבע כי במקרה דנן קיימים אינטרסים ציבוריים כבדי משקל המצדיקים לדון בעתירה חרף השיהוי הסובייקטיבי שדבק בעותרים, והכוונה לפגם חמור שנפל בהתנהלות העירייה ובהחלטה לפתוח בהליכי גבייה מנהליים לאחר שהוברר כי פסק דין שניתן נגדה בהליך גבייה אזרחית הוא חלוט.

נקבע כי העתירה מעוררת שאלה מהותית הנוגעת לאופן הפעלת סמכות הגבייה שניתנה לרשויות מקומיות כדי לגבות ארנונה – תחום שמטבעו וממהותו מעורר חשש מוגבר מפני ניצול לרעה של הכוח השלטוני נוכח פערי הכוחות המובנים בין הפרט ובין הרשות. נקבע כי מטעמי הגינות שיפוטית לא ניתן לקבל מצב בו הליך הגבייה המינהלי ישמש בפועל כהליך "עוקף" פסק דין חלוט שניתן בהליך אזרחי. הדבר לא יעלה על הדעת, אינו הוגן ולא סביר - שבעתיים כאשר מדובר ברשות מקומית הכפופה לכללי המשפט המינהלי ולחובות הנגזרות ממנו. לדעת השופטת האינטרס הציבורי הגלום בדיון בשאלה המתעוררת בעתירה גובר על השיהוי בהגשתה. ולכן נדחתה טענת השיהוי. השופטת סוקרת את האפשרויות העומדות בפני הרשויות המקומיות לגביית חובות ארנונה ובניהם: הליכי גבייה מינהליים אקטיביים לפי פקודת העיריות ולפי פקודת המיסים (גבייה) והליכי גבייה מינהליים פסיביים.

נקבע כי הפעלת אמצעי הגבייה השונים כפופה לכללי המשפט המינהלי ולחובות ההגינות כבדות המשקל המוטלות על רשות מנהלית כנאמן הציבור. חובות אלה של המשפט המנהלי מחייבות את הרשות להפעיל את סמכויותיה בסבירות, במידתיות, בהיעדר שיקולים זרים ובהתאם לכללי הצדק הטבעי. מגבלות הפעלת הסמכות המנהלית חלות גם על החלטת העירייה לפעול לגביית חוב הארנונה בהתאם למקור סמכות זה או אחר שהקנה לה המחוקק, וזאת בהתאם להלכה הכללית לפיה כאשר קיימים לפני רשות מנהלית מספר מקורות סמכות מקבילים רשאית הרשות לבחור בין הסמכויות המקבילות בהתאם לכללי המשפט המינהלי.

נקבע כי בנסיבות העניין פתיחת הליך הגבייה המינהלי לאחר שההליך האזרחי בו נקטה העירייה הסתיים בתוצאה שתביעת העירייה לגביית החוב נדחתה, וערכאת הערעור לא שינתה את התוצאה, הוא הליך גבייה המנצל את עוצמת הרשות במלוא הכוח ואין לאפשר דרך זו של נקיטת ההליך שכל מטרתה למעשה, לעקוף פסק הדין חלוט שקבע את התיישנות עילת התביעה האזרחית של העירייה. נוסף לכך, נקבע כי העירייה לא פעלה בהליך הגבייה המנהלי לגבות את החוב לפני כן וזאת בהתבסס על כך שהעירייה לא הראתה לבית המשפט במהלך ניהול ההליך האזרחי אף לא בדל ראיה כי ניהלה הליך גבייה מנהלי עובר להגשת התביעה האזרחית במטרה לגבות את החוב, וברור אפוא, כי לא ניתן לאפשר 'להתחיל מחדש' את הספירה מעת שהפך פסק הדין לחלוט.

לאור האמור נקבע כי שהשימוש שעשתה העירייה ביכולתה לבחור בין מסלולי גבייה שונים הוא שימוש לרעה בסמכות והוא נועד לרוקן מתוכן פסק דין חלוט שניתן בעניינה. לפיכך נקבע כי העירייה אינה יכולה לפעול נגד העותרים בהליכי גבייה מנהלית אקטיבית.

לאחרונה

ניתנה

החלטה

בעניין

נקיטת

הליכי גביה

מנהליים

ונקבע כי

פתיחת

הליכי גביה

מנהליים

לאחר שניתן

פסק דין

חלוט כנגד

העירייה,

הינו שימוש

לרעה

בסמכות

הגבייה

שניתנה לה